

УДК 930(477)(092)”1886/1967”
DOI: 10.24919/2312-2595.7/49.236609

Микола ЛИТВИН

доктор історичних наук, професор, завідувач відділу «Центр дослідження українсько-польських відносин», Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України, вул. Козельницька, 4, м. Львів, Україна, індекс 79026 (lytvynmr@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1010-2329>

Тамара ЛИТВИН

кандидатка історичних наук, науковий співробітник відділу рукописів, Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника, вул. Стефаника, 2, м. Львів, Україна, індекс 79000 (lytvyn.tamara@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3900-3175>

Бібліографічний опис статті: Литвин, М., & Литвин, Т. (2021). Історик поза робочим столом: Іван Крип'якевич (1886–1967). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 7/49, 269–284. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.7/49.236609>.

**ІСТОРИК ПОЗА РОБОЧИМ СТОЛОМ:
ІВАН КРИП'ЯКЕВИЧ (1886–1967)**

Анотація. Мета дослідження. У статті реконструйовано повсякденне життя та побут відомого історика, краєзнавця, бібліофіла і колекціонера, академіка АН УРСР Івана Крип'якевича, який у радянську добу очолював важливу соціогуманітарну установу – Інститут суспільних наук АН УРСР, науковці якого досліджували історію та культуру, етнолінгвістичні процеси західного регіону. Показано родинне оточення вченого – працю та зацікавлення його дружини і дітей, краєзнавчі подорожі вченого в Карпати, околицями Львова, Жовкви та Рогатина. Стверджено, що вчений цікавився класичною музикою, фольклором, природним середовищем Високого замку та львівських парків. Показано його співпрацю з фотографами, колекціонерами екслібрисів, громад-

© Микола Литвин, Тамара Литвин, 2021

ISSN 2312-2595 (Print) ISSN 2664-3715 (Online)

ськими діячами на ниві дослідження та збереження пам'яток історії, культури та природи рідного краю. Розкрито толерантну і доброзичливу атмосферу, яку створював директор Інституту суспільних наук АН УРСР у колективі, де організовувалися сатиричні вечори і творчі зустрічі з письменниками Львова. **Методологія дослідження** базується на принципах історизму, системності та верифікації.

Висновки. Як свідчать документи та спогади сучасників, вчений не терпів повсякденної суєти, чвар, інтриг, нашіптувань. Керівник установи був зорієнтований на формування в Інституті відчуття дружної творчої сім'ї, атмосфери доброзичливості, шанобливого ставлення до співробітника незалежно від звань і посад, реалізуючи працю колективу не примусовими, диктаторськими методами, а логікою вчинків. За будь-яких умов у принципових питаннях львівський історик завжди мав свою позицію і послідовно її відстоював, був вірним професійному покликанню й намагався використати найменшу можливість зробити щось корисне для науки, народу, своєї родини.

Ключові слова: Іван Крип'якевич; родина; побут; краєзнавство; туризм; колекціонування; музика; фольклор.

Mykola LYTVYN

PhD hab. (History), Professor, Head of the Center for the Study of Ukrainian-Polish Relations, I. Krypiakievych Institute of Ukrainian Studies, National Academy of Sciences of Ukraine, 4, Kozelnytska Str., Lviv, Ukraine, postal code 79026 (lytvynmr@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1010-2329>

Tamara LYTVYN

PhD (History), Researcher of the Manuscripts Department, Lviv Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine, 2, Stefanyka Str., Lviv, Ukraine, postal code 79000 (lytvyn.tamara@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3900-3175>

To cite this article: Lytvyn, M., & Lytvyn, T. (2021). Istoryk poza robochym stolom: Ivan Krypiakievych (1886–1967) [A historian outside his desk: Ivan Krypiakievych (1886–1967)]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia Istoriiia – Problems of Humanities. History Series: a*

collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 7/49, 269–284. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.7/49.236609> [in Ukrainian].

A HISTORIAN OUTSIDE HIS DESK: IVAN KRYPIAKEVYCH (1886–1967)

Summary. The purpose of the research. *The article reconstructs the everyday life of the famous historian, ethnographer, bibliophile and collector, academician of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR Ivan Krypyakevich, who in Soviet times headed an important socio-humanitarian institution – the Institute of Social Sciences of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR, whose scientists studied the history and culture, ethnolinguistic processes of the western region. This article shows the scientist's family environment – the work and interest of his wife and children, local lore trips of the scientist to the Carpathians, around Lviv, Zhovkva and Rohatyn. It is stated that the scientist was interested in classical music, folklore, the natural environment of the High Castle and Lviv parks. His collaboration with photographers, ex-libris collectors, public figures in the field of research and preservation of historical, cultural and natural monuments of his native land is described in the paper. It is revealed the tolerant and friendly atmosphere created by the director of the Institute of the Institute of Social Sciences of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR in the team, where were organized satirical evenings and creative meetings with writers of Lviv. The methodology of the research is based on the principles of historicism, structural-systemic and structural-analytical approaches.*

Conclusions. *The article presents the memoirs of contemporaries who noted that the scientist did not tolerate everyday fuss, quarrels, intrigues, whispers. The head of the institution was focused on forming a sense of a friendly creative family, an atmosphere of friendliness, respect for the employee regardless of rank and position, implementing the work of the team not by coercive, dictatorial methods, but by the logic of actions. Under any circumstances, the historian always had his own position on fundamental issues and consistently defended it, was faithful to his professional vocation and tried to use the slightest opportunity to do something useful for the science, people and his family.*

Key words: *Ivan Krypiakevych; family; life; local lore; tourism; collecting; music; folklore.*

Постановка проблеми. Приєднання / інкорпорація Західної України до УРСР / СРСР восени 1939 р. викликало у галичан і волинян незрозумілу реакцію сльози радості й сльози розпачу. Місцевим українцям імпонувала українська мова нових чиновників і багатьох червоноармійців, її домінування у деполонізованих школах, бібліотеках, музеях, на радіо, ліквідація символів довоєнної Польщі – пам'ятників Ю. Пілсудському, назв міст і сіл, вулиць. Водночас дратувала нова ідеологізація життя та побуту – масова поява портретів і бюстів Й. Сталіна, В. Леніна, інших очільників Радянської держави, загравання кремлівських верховодів із А. Гітлером, добровільно-примусовий вступ юнаків та дівчат до піонерських і комсомольських організацій, русифікація кінопоказів (польські, французькі й американські мелодрами замінили пропагандистські фільми про В. Леніна, В. Чапаєва, будівництво електростанцій, об'єктів промисловості). Викликали не лише подив, а інколи й спротив ліквідація або націоналізація приватних підприємств, закладів освіти та відпочинку, усунення із суспільно-політичного життя харитативно-лікувальних акцій Церкви, прогнозована «самоліквідація» Наукового товариства імені Шевченка у Львові та інших національних (українських, польських, єврейських, німецьких) громадських структур, закабалення селян у колгоспах, започаткування масових депортацій політичної опозиції до Сибіру, місцевих вулиць у Львові, Дрогобичі, Жовкві, Золочеві, Бродах, Тернополі, Чорткові, Луцьку та інших містах і містечках краю, де влітку 1941 р., під час відступу радянських силових структур, розстріляно більшість арештантів. Брутальними засобами влада здійснила декілька депортацій політичних і військових діячів, представників їхніх родин до Сибіру або шахти Донбасу чи Кузбасу. Водночас до невпізнанності змінилася публічна побутова сфера – на вулицях можна було почути розмови Капітоліні, Владлена, Сталіні, Кіма, місцеві жінки терміново замінили елегантні капелюшки на хустки, а чоловічі капелюхи – на кашкети. З міських під'їздів і дворів зникли ввічливі прибиральниці, біля продовольчих і промислових крамниць й базарів з'явилися черги, а на околицях населених пунктів – несанкціоновані сміттєзвалища. На чолі державної машини стояли компартійні та радянські органи областей, районів і міст, які заповнили вихідці зі східних облас-

тей УРСР або із Росії, значна частина яких не мали вищої освіти. До і після Другої світової війни у більшості міст і містечок регіону створено військові гарнізони, які залучалися до протидії і поступової ліквідації у 1950-ті рр. відділів УПА і боївок ОУН. Неподалік кордону спішно будуються польові аеродроми, створюється Яворівський військовий полігон, із території якого (а це десятки сіл) виселено тисячі місцевих жителів. Водночас, як це не парадоксально, союзній (згідно з пактом Молотова-Ріббентропа 1939 р.) Німеччині регулярно відправлялися прикарпатська нафта, лісоматеріали (Литвин, Луцький, & Науменко, 1999; Кучерепа & Вісин, 2005; Баран, 2005; Баран & Токарський, 2009; Боряк & Даниленко, 2009; Баран & Токарський, 2014; *Галичина в етнополітичному вимірі*, 2017; Т. Литвин, 2019; Ільницький, Литвин, & Галів, 2019).

Політика радянського режиму спонукала тисячі краян у 1939–1941, 1944–1945 рр. нелегально емігрувати на Захід, а багатьох молодих вдатися до збройного спротиву у лавах українського підпілля; основна ж маса була змушена мімікрувати, пристосовуватися до нових обставин життя та праці. Немало ностальгували за добою Австро-Угорщини і навіть міжвоєнної Польщі. Втім, політичні трансформації змінювали, але не зупиняли особисте життя, створення нових сімей, творчість митців, письменників, учених. У зв'язку з цим **автори ставлять за мету** дослідити травматичний досвід населення «возз'єданого» регіону в умовах радянської тоталітарної доби.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показує наявність низки спеціальних наукових праць авторства Володимира Барана, Миколи Галіва, Василя Ільницького, Олександра Луцького, Миколи Литвина, Руслани Попп, у яких проаналізовано особливості суспільно-політичного життя та соціально-економічних процесів у західних областях УРСР у 1940–1950-ті рр. Натомість недостатньо вивченим є просопографічний аспект проблеми. Щоправда, наукова діяльність та окремі аспекти повсякдення інтелектуалів тієї доби, насамперед історика Івана Крип'якевича, висвітлені у двох тематичних випусках наукового збірника Інституту українознавства ім. Крип'якевича НАН України «Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність» (2001. Вип. 8; 2016. Вип. 28).

Результати досліджень. У 1939–1941 рр. чимало українських інтелектуалів – політиків (членів Українського національно-демократичного об'єднання, Організації українських націоналістів, Фронту національної єдності та ін.), підприємців, фінансистів, кооператорів, землевласників, науковців вирішили не ризикувати життям, втратою набутків і репутацією, а тому емігрували – насамперед до Генеральної губернії, або ж у Румунію, куди у вересні 1939 р. відступили польський уряд і його військо. 53-річний львівський історик, краєзнавець, бібліофіл і педагог Іван Крип'якевич вирішив залишитися зі своїм народом, прагнучи захистити його національний поступ, насамперед освіту, науку і культуру від чванства чиновників доби «перших Совітів» (так у народі нерідко називали нову радянсько-партійну владу). Зрештою, йому запропонували омріяну і високооплачувану професорську посаду у Львівському університеті, а також наукову працю в Львівському відділі Інституту історії АН УРСР, куди перейшли декілька його товаришів, членів Наукового товариства імені Шевченка (Луцький, 2001; Архів Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, ф. 1, оп. VI-д, спр. г-1, арк. 154–155).

Життєвий досвід і християнську мораль юнак перейняв від батька – греко-католицького священника, доктора богослов'я і письменника Петра Франца Крип'якевича, який читав дітям не лише Святе письмо, а й власні дитячі оповідання, які на літературних конкурсах почасти перемагали твори знаної польської письменниці Марії Конопніцької (Димид, 2001). За прикладом батька Іван Петрович писав дитячі казки і оповідання вже своїм синам.

Дружина Івана Крип'якевича – Савина Сидорович, як і її чоловік, у міжвоєнний період учителювала – в гімназіях Сестер Василянок і «Рідної школи», а в радянську добу певний час працювала у львівських школах № 4 і № 5. Їй понад сорок літ господарювати у домі допомагала Катерина Яремчук, що стала «справжнім» другом сім'ї, а після інсульту Івана Крип'якевича певний час доглядала його (Мудра, 2001).

Іван Петрович не забував родинні обов'язки, підтримував зацікавлення синів. Завжди був моральною опорою для старшого сина Петра-Богдана (1923 р. н.), якого невиліковна хвороба ранньої молодості прикувала до ліжка, але це не завадило йому

1951 р. екстерно з відзнакою закінчити Львівський державний університет, стати відомим хіміком-кристалографом. Молодший син – Роман (1925 р. н.) збирав марки, любив подорожувати, але був плаксивим, тому батько порадив йому завести зошит «Мої плачі», в якому завести графи – причини плачу, дати, як довго плавав. Роман стурбовано провадив зошит, але занотував тільки декілька сторінок, зрозумівши батькові уроки. Вчений допомагав синові збирати марки, трамвайні квитки. Роман успішно закінчив Львівський політехнічний інститут, працював металознавцем в установах АН УРСР, певний час був дисидентом, а за незалежної України працював першим віцеконсулом Австрії в нашій країні, викладав етикет і риторику в Духовній семінарії і Львівській богословській академії Української Греко-Католицької Церкви (Крип'якевич-Цегельська, 2016). Вчений радо прийняв у родину дружину сина Романа, мисткиню Лесю Крип'якевич (з роду Цегельська), схвалював її творчі роботи, насамперед гобелени з національною тематикою.

Іван Крип'якевич намагався запізнати не лише історію, культуру, а й природу рідного краю. У молодечі роки він разом із дружиною і двома синами відпочивав у с. Кудерявці на Львівщині, де його батько деякий час був парохом. На батьківському обійсті молодий педагог полюбляв працювати в саду (4 морги) й городі, робив квіткові клумби перед хатою, викладав стежки. Родину Крип'якевичів неодноразово відвідували львівські друзі, місцеві сусіди. Неодноразово із товаришами здійснював «прогульки в гори», зокрема до Ворохти, звідки пішки добралися до Жаб'я; дорогою збирали малину, ночували у лісничівці, помешканнях місцевих парохів (І. Крип'якевич, 2001, с. 103–106; Крип'якевич-Лукомська, 2016). Разом із синами та гостями дому історик полюбляв прогулюватися пагорбами Високого замку, стежками Шевченківського гаю, старими вуличками Львова. Нерідко влаштовував прогулянки, так звані радіальні «випади», до околиць Львова з обов'язковим поверненням до центру «іншим радіусом» (Р. Крип'якевич, 2016b). У молодечі роки історик неодноразово організовував прогулянки на околиці Рогатина, до Чортової гори, на гору Гарай та околиці Жовкви. Під час походів нерідко ночував із друзями у стогах сина (Р. Крип'якевич, 2016a; І. Крип'якевич, 2001, с. 103).

Історик товаришував з Юліаном Дорошем, який певний час працював завідувачем фотолабораторії відділу археології Інституту суспільних наук АН УРСР і на його прохання виконав сотні світлин до різних видань, зокрема «Історичних проходів по Львові», залучив митця до творення фототеки флори Кайзервальду; поруч із ними, як правило, був син митця Андрій (Мацкевий, Романова, & Микитів, 2016). Нерідко до прогулянок приєднувався викладач фізкультури медінституту Степан Гайдучок.

За можливістю, учений відвідував театри, зокрема у Львові та Москві, бував на концертах камерної музики. Під час молодечої подорожі до Кракова зарисовував архітектурні поради міста, ходив до театру і на концерти хорового співу, відвідував Шевченківські вечорниці у Варшаві. Зацікавлено оглядав Успенський собор та інші церкви княжого Холма (І. Крип'якевич, 2001, с. 99–102).

Будучи пристрасним бібліофілом, учений сформував добру бібліотеку, у якій було зібрано не лише наукову, а й художню літературу, карти, періодику, туристичні путівники, збирав поштівки зі світлинами міст і сіл Галичини, колекціонував екслібриси, листувався з книгознавцями України, Росії, Польщі та інших країн (Т. Литвин, 2019).

Історик любив рідну мову, шанував мови сусідніх народів. У дитинстві в родині (вихідців із Холмщини і Надсяння) та початковій школі здебільшого спілкувався польською мовою. До української мови, українського побуту хлопця приручили селяни Великих Гнилиць на Тернопільщині, де батько певний час служив парохом. Повноцінним українцем юнак відчув себе 1901 р. в ІV гімназії Львова, коли саме повіяло «свіжим духом» від виступів українських студентів Львівського університету. Відтоді з товаришами він спілкувався винятково українською мовою. Знання рідної мови посилювало читання українознавчої літератури, участь у Шевченківських святах та українському гуртку (І. Крип'якевич, 2001, с. 79–80, 86, 143; Заболотна, 2016). Втім, у його мові в зрілому віці ще залишилися окремі полонізми наприклад, слово «набакер» (український відповідник – «набакир») (Співак, 2016, с. 363).

У радянську добу в родині вченого продовжували святкувати Різдво і Великдень, окремі її представники таємно освячували

паски. Охрещено й онучку Іванку, що згодом стала мисткинею іконопису.

І. Крип'якевич допомагав влаштовувати побут своїм колегам, а інколи й родичам. Зокрема домігся виділення житла в кімнаті-келії Онуфріївського монастиря Василянського чину, де 1940 р. розмітився Львівський відділ Інституту історії АН УРСР. До речі, монахи загалом радо погодилися прийняти в монастирі академічну структуру, яку очолив добре знаний ними історик. Тим більше, що керівником бібліотеки інституту призначено вченого-історика отця Романа Луканя (Пріцак, 2001, с. 564). Будучи директором Інституту суспільних наук АН УРСР, домігся виділення квартири своєму колезі-істориком Миколі Кравцю, навчив грати в шашки його малого сина.

У родині історика постійно була племінниця Леся Крип'якевич-Лукомська, яка в 1945–1950 рр. навчалася у Львівському політехнічному інституті й користувалася бібліотекою вченого, регулярно «приходила на сніданки, обіди, вечері». Вона вважала стрийка не лише мудрою, а й зрівноваженою, доброю і лагідною людиною (Крип'якевич-Лукомська, 2016).

Учений полюбляв працювати не у службовому кабінеті Інституту суспільних наук АН УРСР на вул. Радянській, 24, куди приїжджав після обіду, а в родинному помешканні на вул. Острозькій, 7, де мав кабінет із робочим столом-«бюрком» (із заваленими паперами і скриньками картотек), двома ясними шафами, успадкованими від батька-теолога, канапою для відпочинку. Влітку вікно, що виходило в садок, як правило, було відчинене. Коли започатковано підготовку багатотомної «Історії міст і сіл Української РСР», він передав до відділу історії України свою велику картотеку з історії міст і сіл України (Дашкевич, 2016). За ініціативою Лесі Крип'якевич фрагмент його робочого місця відтворено в меморіальному кабінеті, який влаштовано 2021 р. у відділі рукописів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України.

Іван Крип'якевич за свідченнями сучасників був «людиною непересічною, розумною, інтелігентною, доброзичливою», а загалом «вихованою людиною. Ніколи не заходив до приміщення в капелюсі. Знімав його перед дверима приймальні. Своїм прикладом вчив молодь», яка не завжди дотримувалася етикету. Як

стверджує секретарка директора Олена Співак, Іван Петрович був «досить демократичним у ставленні до працівників, які займали нижчі посади». Наприклад, коли друкарка Марія Смик виходила заміж і запросила Івана Крип'якевича на весілля, він прийшов і подарував молодим картину, що стало для родини «великим святом» (Співак, 2016).

Іван Петрович любив українську пісню, спів колег, зокрема секретарки Олени Співак, яка майже два десятиліття була учасником народної хорової капели Будинку культури зв'язку під керівництвом Євгена Вахняка, вела концертні програми українською та російською мовами. Зберігав її зарплату і під час гастрольних поїздок. Підтримував зацікавлення молодшого сина Романа, який грав у самодіяльному симфонічному оркестрі Львівського політехнічного інституту і неодноразово виїжджав на гастролі. Директор зацікавлено брав участь в інститутських вечорах відпочинку, так званих «капусняках», які організовували молоді колеги Лариса Крушельницька, Марія Вальо, Леонтина Мельничук-Лучко, Юрій Сливка, Богдан Яремчишин, Іван Цапенко, який писав гумористичні інтермедії. Наприклад, один із «капусняків» імітував наукову конференцію на тему «Журочка знесла яечко», на якій виступили історики, археологи, мовознавці, літературознавці та економісти інституту з «науковим» обґрунтуванням указаної теми. У тому ж гумористичному дусі відбувся й прилюдний захист «дисертації» на тему «Прізвища співробітників інституту та їх внесок у науку», на якому згадано колег Сливку, Цапенку, Котів (Рибку), Барана, Салевича, М'ясникову. Такі заходи нерідко відвідували письменники Дмитро Павличко, Ростислав Братунь, Юрій Мельничук, театральні артисти (Співак, 2016).

Висновки. Як згадують сучасники, вчений не терпів повсякденної суєти, чвар, інтриг, нашіптувань. Його аспірант, а згодом завідувач відділу новітньої історії Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, доктор історичних наук, професор Юрій Сливка, зауважив, що керівник установи був зорієнтований на формування в Інституті відчуття дружної творчої сім'ї, атмосфери доброзичливості, шанобливого ставлення до співробітника незалежно від звань і посад, реалізуючи працю колективу «не примусовими, диктаторськими методами, а логі-

кою вчинків» (Луцький, 2016, с. 599; Сливка, 2000, с. 16–17). За будь-яких умов у принципових питаннях історик завжди мав свою позицію і послідовно її відстоював, був вірним професійному покликанню й намагався використати найменшу можливість зробити щось корисне для науки, народу, своєї родини.

Джерела та література

Архів Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Баран, В. (2005). *Історія України 1945–1953 рр.* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Баран, В., & Токарський, В. (2009). *Україна: західні землі. 1939–1941 рр.* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Баран, В., & Токарський, В. (2014). *«Зачистка»: політичні репресії в західних областях України у 1939–1941 рр.* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Боряк, Г., & Даниленко, В. (Ред.). (2009). *Радянські органи державної безпеки у 1939 – червні 1941 р.: документи ГДА СБ України.* Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія».

Галичина в етнополітичному вимірі. (2017). Київ.

Дашкевич, Я. (2016). У науковій лабораторії історика. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 639–640).

Димид, М. (2001). Родина Крип'якевичів. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 943–945).

Заболотна, І. (2016). Нове до формування світогляду І.П. Крип'якевича (за матеріалами його гімназійного щоденника та спогадів). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 368–369).

Гльницький, В., Литвин, М., & Галів, М. (Ред.). (2019). *Репресії радянського тоталітарного режиму на західних землях України (1939–1953): причини і наслідки, політика пам'яті.* Дрогобич; Херсон: Видавничий дім «Гельветика».

Крип'якевич, І. (2001). Спогади. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 79–143).

Крип'якевич, Р. (2016а). Богдан Хмельницький, Іван Крип'якевич і Жовква. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість,*

державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві (с. 545–548).

Крип'якевич, Р. (2016b). Крип'якевичівські пам'ятні місця на карті Львова. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 540–544).

Крип'якевич-Лукомська, Л. (2016). Іван Крип'якевич – мій стрийко (дядько) в родинних і в моїх споминах. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 346–350).

Крип'якевич-Цегельська, Л. (2016). Чоловіки роду Крип'якевичів. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 332–336).

Кучерепа, М., & Вісин, В. (2005). *Волинь: 1939–1941 рр.* Луцьк.

Литвин, М. (2019). 1939 р. у суспільній свідомості та політиці пам'яті. В М. Кучерепа (Упоряд. і ред.), *Вересень 1939 у долі держав та народів: війна, репресії, пам'ять* (с. 182–201). Луцьк: Вежа-Друк.

Литвин, М., Луцький, О., & Науменко, К. (1999). *1939. Західні землі України.* Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.

Литвин, Т. (2019). Іван Крип'якевич як колекціонер і дослідник книжкових знаків. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: зб. наук. пр., 11 (27), 232–270.*

Луцький, О. (2001). Науково-організаційна і педагогічна діяльність І.П. Крип'якевича у вересні 1939 – червні 1941 рр. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 783–800).

Луцький, О. (2016). Іван Крип'якевич та Інститут суспільних наук АН УРСР: директорський період діяльності. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 596–617).

Мацкевий, Л., Романова, Д., & Микитів, Б. (2016). Юліан Дорош – фотомитець, краєзнавець, людина. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 660–663).

Мудра, Н. (2001). 1940-ві роки в житті родини Крип'якевичів. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 578–579).

- Пріцак, О.** (2001). Спогад про вчителя. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 564).
- Сливка, Ю.** (2000). *Академік Іван Петрович Крип'якевич: спогади*. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України.
- Співак, О.** (2016). Спогади ровесниці Інституту. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Вип. 28: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві* (с. 361–365).

References

- Arkhiv Instytutu ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [Archive of the I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies National Academy of Sciences of Ukraine] [in Ukrainian].
- Baran, V.** (2005). *Istoriia Ukrainy 1945–1953 rr. [History of Ukraine 1945–1953]*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Baran, V., & Tokarskyi, V.** (2009). *Ukraina: zachidni zemli. 1939–1941 rr. [Ukraine: western lands. 1939–1941]*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Baran, V., & Tokarskyi, V.** (2014). «Zachystka»: politychni represii v zachidnykh oblastiakh Ukrainy u 1939–1941 rr. [“Cleansing”: political repression in the western regions of Ukraine in 1939–1941]. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Boriak, H., & Danylenko, V.** (Eds.). (2009). *Radianski orhany derzhavnoi bezpeky u 1939 – chervni 1941 r.: dokumenty HDA SB Ukrainy [Soviet state security bodies in 1939 – June 1941: Documents of the State Security Service of Ukraine]*. Kyiv: Vydavnychi dim «Kyievo-Mohylianska akademiia» [in Ukrainian].
- Halychyna v etnopolitychnomu vymiri [Galicia in the ethnopolitical dimension]*. (2017). Kyiv [in Ukrainian].
- Dashkevych, Ya.** (2016). U naukovii laboratorii istoryka [In the scientific laboratory of the historian]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 639–640) [in Ukrainian].
- Dymyd, M.** (2001). Rodyna Krypiakevychiv [The Krypyakevych family]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 8: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 8:*

Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society (pp. 943–945) [in Ukrainian].

- Zabolotna, I.** (2016). Nove do formuvannia svitohliadu I.P. Krypiakevycha (za materialamy yoho himnaziinoho shchodennyka ta spohadiv) [New to the formation of worldview I. Krypyakevych (based on his high school diary and memoirs)]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypyakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 368–369) [in Ukrainian].
- Ilnytskyi, V., Lytvyn, M., & Haliv, M.** (Eds.). (2019). *Represii radianskoho totalitarnoho rezhymu na zakhidnykh zemliakh Ukrainy (1939–1953): prychny i naslidky, polityka pamiaty [Repressions of the Soviet totalitarian regime in the western lands of Ukraine (1939–1953): causes and consequences, the politics of memory]*. Drohobych; Kherston: Vydavnychiy dim «Helvetyka» [in Ukrainian].
- Krypiakevych, I.** (2001). Spohady [Memoirs]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 8: Ivan Krypyakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 8: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 79–143) [in Ukrainian].
- Krypiakevych, R.** (2016a). Bohdan Khmelnytskyi, Ivan Krypyakevych i Zhovkva [Bohdan Khmelnytsky, Ivan Krypyakevych and Zhovkva]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypyakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 545–548) [in Ukrainian].
- Krypiakevych, R.** (2016b). Krypiakevychivski pamiatni mistsia na karti Lvova [Krypyakevych's memorable places on the map of Lviv]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypyakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 540–544) [in Ukrainian].
- Krypiakevych-Lukomska, L.** (2016). Ivan Krypyakevych – mii stryiko (diadko) v rodynnykh i v moikh spomynakh [Ivan Krypyakevych is my uncle in my family and in my memories]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypyakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural*

- heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 346–350) [in Ukrainian].
- Krypiakevych-Tshehelska, L.** (2016). Choloviky rodu Krypiakevychiv [Men of the Krypyakevych family]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 332–336) [in Ukrainian].
- Kucherepa, M., & Visyn, V.** (2005). *Volyn: 1939–1941 rr. [Volyn: 1939–1941]*. Lutsk [in Ukrainian].
- Lytvyn, M.** (2019). 1939 r. u suspilnii svidomosti ta politytsi pamiaty [1939 in the public consciousness and the politics of memory]. In M. Kucherepa (Comp. & Ed.), *Veresen 1939 u doli derzhav ta narodiv: viina, represii, pamiat – September 1939 in the fate of states and peoples: war, repression, memory* (pp. 182–201). Lutsk: Vezha-Druk [in Ukrainian].
- Lytvyn, M., Lutskiy, O., & Naumenko, K.** (1999). *1939. Zakhidni zemli Ukrainy [1939. Western lands of Ukraine]*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Lytvyn, T.** (2019). Ivan Krypiakevych yak kolektsioner i doslidnyk knyzhkovykh znakiv [Ivan Krypyakevych as a collector and researcher of book marks]. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteki Ukrainy imeni V. Stefanyka – Notes of the Lviv National Scientific Library of Ukraine named after V. Stefanyk, 11 (27)*, 232–270 [in Ukrainian].
- Lutskiy, O.** (2001). Naukovo-orhanizatsiina i pedahohichna diialnist I.P. Krypiakevycha u veresni 1939 – chervni 1941 rr. [Scientific-organizational and pedagogical activity of I. Krypyakevych in September 1939 – June 1941]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 8: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 8: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 783–800) [in Ukrainian].
- Lutskiy, O.** (2016). Ivan Krypiakevych ta Instytut suspilnykh nauk AN URSSR: dyrektorskyi period diialnosti [Ivan Krypyakevych and the Institute of Social Sciences of the USSR Academy of Sciences: director's period of activity]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 596–617) [in Ukrainian].

- Matskevyi, L., Romanova, D., & Mykytiv, B.** (2016). Yulian Dorosh – fotomytets, kraieznavecs, liudyna [Julian Dorosh – photographer, local historian, man]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 660–663) [in Ukrainian].
- Mudra, N.** (2001). 1940-vi roky v zhytti rodyny Krypiakevychiv [1940s in the life of the Krypyakevych family]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 8: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 8: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 578–579) [in Ukrainian].
- Pritsak, O.** (2001). Spohad pro vchytelia [Memories of a teacher]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 8: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 8: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (p. 564) [in Ukrainian].
- Slyvka, Yu.** (2000). *Akademik Ivan Petrovych Krypiakevych: spohady [Academician Ivan Petrovich Krypyakevych: memories]*. Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakevycha NAN Ukrainy [in Ukrainian].
- Spivak, O.** (2016). Spohady rovesnytsi Instytutu [Memoirs of a peer of the Institute]. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist. Vyp. 28: Ivan Krypiakevych u rodynnii tradytsii, nautsi, suspilstvi – Ukraine: cultural heritage, national consciousness, statehood. Iss. 28: Ivan Krypyakevych in family tradition, science, society* (pp. 361–365) [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 01.04.2021 р.